

We vragen u enkel voor persoonlijk gebruik onze content te kopiëren. Het delen van deze content met anderen is niet toegestaan © Het Financieele Dagblad 2026.

Rendementen van elk soort dienen te worden belast

Arnoud Boot, Kees Cools

Ons belastingstelsel is te complex, blijkt al jaren. Een hervorming uitwerken gaat niet zomaar. Maar concrete handreikingen vergemakkelijken het proces, te beginnen bij uniforme tarieven op rendement, schrijven de economen Arnoud Boot en Kees Cools.

HEIN DE KORT

Illustratie: Hein de Kort voor Het Financieele Dagblad.

De titel van een van de meest gelezen populair-wetenschappelijke boeken van de afgelopen decennia is *Wij zijn ons brein*. Minder spannend klinkt 'Wij zijn ons belastingstelsel', maar

het geeft wel aan hoe de maatschappij economisch functioneert. We laten ons gedrag vaak leiden door hoe belastingen worden geheven. Dan is het bitter te constateren dat we de maatschappij ontwrichten door het verkeerde te belasten. We belasten arbeid fors en ontmoedigen investeringen, terwijl we rentenieren juist ontzien. En complexiteit te over, laat ook het toeslagencircus zien.

De complexiteit blijkt te groot om 'zomaar' uit te werken in een coalitieakkoord. Maar het heeft geen zin om pessimist te spelen, er is een handreiking nodig om tot oplossingen te komen. Belangrijk is dat de noodzaak tot hervorming breed wordt gedeeld, en er in essentie nauwelijks sprake is van een rechts-linkstegenstelling. Een breed gesteunde belastinghervorming is dan niet onmogelijk. Dat biedt kansen voor het aanstaande minderheidskabinet.

Wetsvoorstellen

Men hoeft niet vanaf nul te beginnen: er is veel werk gedaan door verschillende ambtelijke commissies en de Rekenkamer. Hoe het proces van belastinghervorming aan te pakken is dan de vraag. Wij stellen voor dat het kabinet uit eigen (partij)gelederen, en aangevuld met specialisten van buiten, een taskforce formeert die binnen een jaar een integraal pakket wetsvoorstellen voorbereidt ter bespreking en bekrachtiging in de ministerraad.

De besluitvorming in de ministerraad is vervolgens uitgangspunt van de parlementaire behandeling. Andere politieke partijen moeten hierin worden meegenomen zodat ze zich in de hervorming herkennen.

Rob Jetten wil als premier staan voor een inclusief kabinet, met ministers die samenwerken en hun (politieke) profileringsdrang in toom houden. Zijn succes moet zijn dat hij een nationaal kabinet leidt om ons op een nieuw spoor te brengen – een waar knelpunten die vrijwel iedereen onderkent ook worden opgelost. Belastinghervorming hoort daar met stip bij. Vanuit de kracht van zo'n verhaal kan steun worden verkregen in de Tweede Kamer.

Gerommel

Wie wil zien waar het afgelopen jaren misging, hoeft alleen naar het gerommel rond box 3 te kijken. Besluiten hierover liggen al op tafel, maar er is onrust en onduidelijkheid. Dat gaat over het belasten van rendement op vermogen. Een bredere invalshoek kan helpen. Zo veel mogelijk werkelijke en gerealiseerde rendementen moeten worden belast. Verbreding van de grondslag helpt om tarieven beperkt te houden – dus niet alleen rendementen belasten op eigen beleggingen en tweede huizen, maar ook op eigen huis en pensioenopbouw (ook bij de pensioenfondsen).

Als de tarieven op vermogensrendementen meer uniform zijn, ontstaat duidelijkheid en wordt 'strategisch' geschuif tussen beleggingscategorieën vermeden. Door pensioenfondsen onderdeel te maken van de heffing, wordt ook langs die weg

oneerlijkheid voorkomen. Rendementen, hoe je ze ook maakt, dienen te worden belast. En conform de praktijk in andere landen, kan heffing op de eigen woning worden uitgesteld bij een verhuizing. Voor degenen die hier lastenverzwaringen in zien: dat is nu net niet de bedoeling. De belastingtarieven op werken en investeren kunnen hierdoor omlaag, en zo ontstaat ook ruimte om de toeslagencomplexiteit te verminderen.

‘Merkwaardig: waarom zou je schulden maken subsidiëren, en investeren vanuit eigen vermogen niet?’

Voor bedrijven spelen allerlei gerelateerde weeffouten. Weglekeffecten ontstaan bijvoorbeeld als ondernemers via box 2 geld kunnen parkeren zonder dat te gebruiken voor investeringen of bedrijfsmatige activiteiten. Dergelijke sluiproutes moeten worden aangepakt. Consistentie is cruciaal.

En dan het heikele vraagstuk van de fiscale bevoordeling van vreemd vermogen, dus de aftrekbaarheid van rente op schulden door ondernemingen, terwijl eigen vermogen dat fiscale voordeel niet kent. Merkwaardig natuurlijk: waarom zou je schulden maken subsidiëren – en dus stimuleren – en investeren vanuit eigen vermogen niet? Het uitgangspunt moet zijn dat het voor de belasting niet uitmaakt of een onderneming met schuld of met eigen vermogen financiert. Bepaalde beperkingen, zoals limieten op schuld en aftrekbaarheid, zijn al ingevoerd, maar meer is nodig.

Kerstboom

Zijn we er dan? Nee, een verdere agenda is hard nodig om een kerstboom van nog eens zo'n 200 rare fiscale regelingen aan te pakken. Fiscale regelingen zijn bedoeld om maatschappelijke doelen te bereiken voor burgers en bedrijven, zoals het stimuleren van bepaald gedrag of de herverdeling van inkomen. Die kerstboom zit vol complexe, vaak achterhaalde en ineffectieve maatregelen met onbedoelde gedragseffecten.

De afgelopen jaren zijn er verschillende ambtelijke en Rekenkamerrapporten verschenen die grote aantallen fiscale regelingen ter discussie stellen, en met concrete voorstellen voor de dag kwamen. Met die rapporten is vrijwel niets gedaan. Dat geldt ook voor het in juni vorig jaar gepubliceerde rapport 'Kansen voor lagere tarieven en beter beleid' van het ministerie van Financiën. Het schrappen of aanpassen van die negatief beoordeelde regelingen levert volgens dat rapport €35 mrd op.

Aan de slag dus. Alleen op basis van een solide en fair fiscaal systeem is gedegen overheidsbeleid mogelijk.

Over deze opiniebijdrage

Arnoud Boot is hoogleraar corporate finance aan de Universiteit van Amsterdam. **Kees Cools** is voormalig hoogleraar corporate finance en governance in Groningen en Tilburg en bestuursadviseur.

Dit is een ingezonden opiniebijdrage. De spelregels voor het insturen van een opiniebijdrage zijn te vinden op fd.nl/spelregels. Stuur uw bijdrage naar opinie@fd.nl.
